

ARGUMENTE PENTRU A SUSȚINE CANDIDATURA LIMBII ROMÂNE LA STATUTUL DE UNICA LIMBA PANEUROPEANĂ

Este evident că fiecare epocă are propriile sale imperative.

Dacă la începutul secolului XX, adică în epoca lui Nicolae Iorga, am fost chemați, să înfăptuim România Mare, astăzi, la începutul secolului XXI suntem chemați să participăm la înfăptuirea Europei Unite, organism care nu va putea funcționa fără o limbă oficială unică.

Este poate singurul domeniu în care mai putem avea o contribuție notabilă și a nu răspunde matur acestei necesități continuând să ne cantonăm într-o expectativă anostă cu ochii după tot felul de încuviințări și indulgențe, înseamnă a ne expune automarginalizării.

Cinstit vorbind, trăim într-o lume a competiției acerbe, care nu-i mai cruță, nici pe timizi, nici pe comozii, ca să nu le spunem și altfel.

La urma urmelor și cultura a devenit o marfă (de un tip special, dar marfă) care trebuie promovată cu curajul convingerilor noastre, după toate regulile de astăzi.

Să nu uităm că în cartea sa *Previziunile de la Sarajevo* apărută cu zece ani în urmă, savantul elvețian Urs Altermat și-a intitulat capitolul II *Bătălia limbilor* ca semn că și în acest domeniu lingvistic competiția este în plină desfășurare, așa că zarurile au fost aruncate.

Acesta este și motivul pentru care ne vom asuma, fără alte întâzieri, responsabilitatea de a promova limba română spre statutul de UNICĂ LIMBĂ PAN-EUROPEANĂ.

Și o vom promova cu toată încrederea având în vedere faptul că virtuțile limbii române puse în evidență de cercetările ultimilor 25-30 de ani satisfac pe deplin cele două criterii majore cerute de specialiștii străini pentru limba comunitară.

Primul este criteriul fonetic – pe care limba română îl satisface mult mai bine ca orice altă limbă.

Al doilea criteriu promovat mai ales de Umberto Eco prin cele două eseuri ale sale:

Pe urmele limbii perfecte în cultura europeană

În căutarea limbii perfecte

vizează limba cu cea mai bună competență generativă, ceea ce presupune aflarea limbii matriciale, ușor de recunoscut prin regulile de gramatică universală a limbilor, pe care le mai conservă.

Or, mai multe grupuri toponimice de vecinătate de pe teritoriul României ilustrează în mod vizibil asemenea reguli de gramatică universală a limbilor, de unde și dovada că limba română satisface și cea de a doua condiție impusă la nivel de principiu pentru limba comunitară.

Ca o confirmare directă a faptului că limba română este *limba modernă* cu cele mai profunde rădăcini în timp, dar și o limbă care a fost respectată până la divinizare de către civilizațiile în formare, spiritualitatea valahică din Dacia a fost sacralizată cu 4000 de ani în urmă de panteonul vedic sub forma tandemului de zeități Valac-Hilya și Dakșa, la care se mai adaugă în lexicul lor religios cuvintele de uz comun „valaca, dakșa și dakișa”.

Dacă filologii lumii ar fi conștientizat faptul că numai entitățile de mare prestigiu și pre-existente panteonului vedic puteau fienerate și sacralizate în Vede, n-ar fi ezitat să acorde vechime pre-vedică acestor cuvinte de esență valahică, la care se mai adugă alte minimum 300 de cuvinte care au o aceeași formă și un același înțeles, atât în limba română, cât și în limba sanscrită și ca urmare n-ar fi omis să atribuie limbii române importanța și poziția ce i se cuvin ca depozitară *în formă actuală* a unor fapte de limbă foarte vechi, ce ajung până la originea reală a graiului uman articulat. Parcă pentru a confirma, odată în plus, importanța matricială a limbii române, Martin Maiden de la Universitatea Cambridge va afirma în anul 2003, pe baza unui studiu bine documentat¹, că „sunt absolut convins că o lingvistică romanică în cadrul căreia nu se află pe *primul plan* și limba română este o absurditate. Caracteristicile structurale ale limbii române permit romaniștilor să înțeleagă cu o precizie mai mare cum se prezentau limbile romanice în faza lor arhaică”². La concluzia domnului profesor Martin Maiden noi vom mai adăuga constatarea

¹ Martin Maiden, *Identitatea limbii și literaturii române în perspectiva globalizării*, Simpozionul Internațional – Iași, 17-18 mai 2002.

² Martin Maiden, *Limba română ocupă un loc central în lingvistica romanică*, Convorbiri Literare, Nr.5 (89), mai 2003 p.9-10

făcută de mai mulți cercetători că elemente din substratul românesc prelatin se regăsesc în multe alte limbi zise indo-europene.

Dar pentru o limbă actuală cum este limba română, cu o fostă arie de răspândire mult mai mare decât cea de astăzi, vorbită curent în secolul XIX de la golful Corint până în Bucovina de nord și din Moravia până dincolo de Bug, marea sa vechime reprezintă înainte de orice o proba de mare stabilitate în timp, o adevărată probă de durabilitate. În plus, și acest fapt este esențial, vechimea sa pre-vedică asociază limba română la atotcuprinzătorul sistem de metafore care au generat graiul uman articulat, iar pe temeiul acestei preponderențe metaforice limba română se află în situația de a satisface și cele patru condiții preconizate pentru limba comunitară de către Dante Alighieri în „De vulgari eloquentia”.

În conformitate cu criteriile marelui florentin, limba română poate fi considerată **ilustră**, adică purtătoare de lumină chiar prin aceea că vorbitorii ei, numiți Valac-Hilya în Rig-Veda, au fost desemnați literalmente ca purtători de lumină, asemenea celei solare. Este **aulică**, așa după cum constatare pe la anul 1842 W.Hoffman care vorbind despre neamul românesc, a consemnat: „Și ca o complectare, limba sa este atât de armonioasă și bogată că s-ar potrivi celui mai cult popor de pe pământ”³. Este **cardinală** fiindcă noi înșine am fost numiți „Cardines mundi”, iar acest fapt, conform postulatului formulat de Th. Mommsen⁴ se reflectă în limbă. Și este **curială** după cum s-a constatat la încheierea Păcii de la Versaille în anul 1919, când nici unul din participanții la negocieri n-au avut ce opune celor zece volume de paremii cât cuprinde marea colecție realizată de inginerul Iuliu A. Zanne, pentru a conserva și sub formă scrisă valorile morale și etice promovate prin graiul viu al neamului românesc numit și VLAHI.

Remarcabilă mai mult ca oricare altă limbă sub aspectul condiționărilor de ordin principial, limba română manifestă și celelalte însușiri necesare unei limbi moderne de largă circulație. Astfel:

1. Spre deosebire de limbile zise universale, create în mod artificial, de tip *esperanto* sau *Interlingua*, lipsite de orice validare practică, calitățile și validitatea limbii române beneficiază de confirmările utilizării sale multimilenare și pe arii extinse.

2. Cu un lexic pe deplin adaptat nevoilor contemporane, limba română are cel mai apropiat lexic de lexicul limbii latine, care a servit ca limbă cultă și științifică de circulație europeană până în epoca modernă

3. Gramatica limbii române prin complexitate, finețe și precizie (cele trei genuri pentru substantive sau scara timpurilor verbale) permite o exprimare lipsită de ambiguități, clară și la obiect, ce nu lasă loc unor interpretări contextuale. Lipsită de această precizie gramaticală, limba engleză utilizează de regulă cu peste 10-12% mai multe cuvinte decât limba română pentru a transmite un același mesaj.

4. Ca dovadă că va fi adoptată cu ușurință de către toți cetățenii Europei Unite, multe din cuvintele sale, inclusiv cele de substrat, se regăsesc în toate limbile vorbite astăzi pe continentul nostru.

5. Limba română va manifesta și în continuare o deplină rezistență la acțiunea tuturor factorilor de uzură entropică datorită legăturii fonetice directe dintre scris și citit, legătură care va menține vizibil și pe mai departe etalonul pronunției.

6. Fiindcă este fonetică în proporție de 99,5%, scrisul și cititul se învață ușor în limba română, așa după cum recunosc toți cei veniți în România.

7. În cadrul bilingvismului menit să înfăptuiască unitatea în diversitate, caracterul profund fonetic al limbii române și caracteristicile sale matriciale vor menaja în cel mai înalt grad limbile actuale ale Europei.

8. Limba română este izofonică, adică numărul total de consoane dintr-un text este egal cu numărul de vocale ale textului respectiv, ceea ce denotă un raport optim între energia la emisie și acuratețea percepției.

³ W. Hoffman, *Beschreibung der Erde*, Vol. 2, part. 4, p.3074, al. 2

⁴ Theodor Mommsen, *Istoria Romană*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987, p. 26.

9. Limba română este deosebit de versatilă naturalizând cu ușurință orice neologism pentru conceptele noi, oriunde ar apărea ele în lume.

10. Ca păstrătoare a Tradiției Primordiale, limba română conduce la criteriile fundamentale de înrudire religioasă pe largă arie cuprinsă între Atlantic și Oceanul Indian și ca atare poate fi numită limba Păcii popoarelor.

În încheiere doresc să arăt că accesul fiecărui cetățean al Europei Unite la libera circulație și accesul la libera informare nu mai pot fi grevate de multele dificultăți specifice limbilor cu scriere etimologică, dificultăți atât de greu depășite chiar și de elita intelectuală, care reprezintă astăzi doar 3-10% din populație.

Alături de aceste elite care vor continua să învețe limbi străine, demosul Europei Unite va avea astfel la dispoziție limba care satisface la superlativ toate anticipările de principiu formulate pentru limba comunitară.

George Liviu Teleoacă

19 decembrie 2010